

nepovolaným, totiž výtisk nadbytečný, jehož zhotovení při rychlém mechanickém rozmnožování jest snadné a lehce může ujíti i jen poněkud méně dbalému dozorci, tím spíše pak může býti zhotoven, není-li vůbec zaručeného dozoru při tomto rozmnožování. To vedlo zřejmě k přísnému předpisu o dohledu nad rozmnožováním tajných vojenských listin důstojníkem, tedy osobou, zaručující ve zvýšené míře požadavek naprosté spolehlivosti při tomto vysoce důležitém úkonu, který u vojenských osob nižšího služebního postavení ani při bezvadném jinak výkonu služeb jim svěřených není nikdy zaručen tou měrou jako u osob vyššího vzdělání všeobecného i odborného i vyššího postavení služebního. Účel tohoto předpisu zabrániti prozrazení takových tajných dokumentů jest tak zřejmý, že musil býti povědom i obžalovanému jako vyššímu důstojníku s delší již službou a zkušeností, pověřenému vedením náhradního praporu a tím i záležitostmi zvláště významnými, jak vychází z jeho zodpovídání v rozsudku o sestavování mobilisačního plánu. Jestliže pak přes toto vědomí zanedbal svou povinnost, zachovati onen výslovný předpis jednacího řádu, jenž nezná výjimky, a nebere zřetele na nějaké zvláštní vlastnosti podřízených vojenských osob, nedávaje vůbec možnosti svěřiti osobám podřízené hodnosti dohled nad rozmnožováním tajných dokumentů, anebo je bez dohledu nechat pracovat, byla správně tato nedbalost u obžalovaného jako velitele vyššího útvaru vojenského uznána za hrubou po stránce objektivní i subjektivní a není proto dán uplatněný důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Pokud zmateční stížnost, uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 10 tr. ř. tvrdí, že čin obžalovaného bylo kvalifikovati jako vojenský delikt porušení služebních předpisů, neuvádí přesně onoho zákonného předpisu, podle něhož podle stěžovatelova mínění měl býti čin kvalifikován. Při tom však přehlíží, že přečin podle § 6 čís. 4 zákona na ochranu republiky, jímž byl obžalovaný uznán vinným, jest deliktem speciálním a že tohoto zákonného předpisu jest užití vždy, jakmile skutková podstata tohoto trestného činu jest dána, bez ohledu na to, zda snad v jiném zákoně existuje všeobecný předpis, jemuž by podobný čin snad rovněž mohl býti podřaděn.

Čís. 3226.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Schvalování trestných činů ve smyslu § 16 zákona není omezeno na schvalování trestných činů spáchaných v tuzemsku, aniž jest trestnost vychvalování trestných činů spáchaných v cizozemsku učiněna závislou na tom, že dojde ku potrestání pachatele.

Pro trestnost zodpovědného redaktora pro zanedbání povinné péče podle § 42 zákona stačí, že jeho vinou byly v časopise jím redigovaném, s jehož rozšiřováním bylo započato, obsaženy články, jimiž bylo podněcováno k pokusu změnití násilím ústavu republiky, pokud jde o demokracicko-republikánskou formu státu, aniž jest třeba, by skutečně články ty někdo četl.

S rozšiřováním tiskopisu bylo započato již tím, že byl krom povinných výtisků určitý počet výtisků odevzdán poslu za tím účelem, by je od poslů jiných časopisů vyměnil za jejich tiskopisy.

(Rozh. ze dne 14. července 1928, Zm I 199/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. února 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem podle § 42 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák., a přestupkem podle § 42 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák.

D ů v o d y:

Pod důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř., v němž též uvedená nejasnost rozsudku není nijak rozvedena, dovozuje se rozpor se zodpovídáním obžalovaného, neúplnost a nedostatek důvodů, po případě rozpor rozsudku, pokud tento o číslech časopisu, jež byla podle zjištění rozsudku odnesena za tím účelem, by byla poslem R. P. vyměněna od poslů jiných časopisů za jejich výtisky, uvádí, že nebylo ani tvrzeno, že čísla na výměnu určená byla vrácena. Rozsudek nalézacího soudu spatřuje již v odevzdání těchto výtisků na výměnu započeti s jejich rozšiřováním, proto nezjišťoval a ani nepotřeboval zjišťovati a odůvodňovati, zda k určené výměně s posly jiných časopisů skutečně došlo, a není proto neúplnosti v tom, že blíže necení výpovědi svědka Zého v jeho udání, že k výměně určená čísla sotva byla vyměněna, ani rozporu sestrojeného ve zmateční stížnosti z nesprávného předpokladu, jako by nalézací soud byl vyslovil, že tato čísla »patrně« byla vyměněna, přes to však pokládal za započeti s rozšiřováním již odevzdání k výměně, jež ostatně i tak výměně předchází a proto by ani tvrzené zjištění k rozporu vésti nemohlo. V rozsudku není podkladu pro další výtku, že soud neuvádí důvodů propřesvědčení, že výtržníci vídeňští jsou totožní s proletariátem, o němž se jedná v prvním odstavci obžaloby, neboť rozsudek takového zjištění neuvádí. Další námitky formálního rázu souvisí s důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. a sluší je projednati v souvislosti s tímto. Tvrdí se, že zákon na ochranu republiky výslovně a podle celého svého účelu chrání pouze statky chráněné zdejším trestním zákonem, podle zdejšího trestního práva nebyli by však účastníci vídeňských bouří ani tu potrestáni ani vydáni republiky Rakouské, poněvadž se jedná o činy z pohnutek politických, o čemž prý nalézací soud mimo nedostatečný poukaz na §§ 39 a 40 tr. zák. neuvedl důvodů (správně neuvažoval). V projevech sympatie vídeňskému dělnictvu, v příslibení podpory jeho hrdinnému odboji a v provolání slávy rakouskému proletariátu není prý tedy skutkové podstaty přečinu podle § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. Zmateční stížnost zaměňuje tu předmět ochrany

podle § 16 čís. 1 zákona na ochr. rep. právě s tím, proti čemu tato ochrana směřuje. Vždyť tento § uvedený ve III. hlavě tohoto zákona pod titulem ohrožování míru v republice chrání tento právní statek — mír v republice — před nebezpečím, které snadnou možností svodu k napodobování nebo k následování hrozí z veřejného vychvalování nebo výslovného schválnosti zločinu nebo přečinu, z jinakých projevů souhlasu s ním, z veřejného vychvalování neb oslavování pachatele pro takový čin a z dalších v zákoně vypočtených činností. Toto ohrožení míru v republice, proti němuž čelí trestní sankce § 16 zák., je stejné, ať jde o vychvalování atd. trestného činu (nebo jeho pachatele), spáchaného v tuzemsku, nebo v cizině a proto nelze ze zákona, který všeobecně mluví o zločinu nebo přečinu a o jeho pachateli, nijak dovoditi, že by ochranu před nebezpečím ohrožení míru v republice takovým způsobem vyvolaným chtěl omeziti na schvalování atd. trestných činů v tuzemsku spáchaných nebo že by činil trestnost vychvalování trestných činů v cizemsku spáchaných, případně vychvalování jejich pachatelů závislým na tom, že dojde ku potrestání pachatele; právě naopak, že mluví v alin. 1 a 2 čís. 1 § 16 zák. jen o zločinu nebo přečinu a o jeho pachateli, vyjadřuje tím zcela zřejmě, že mimo případ podle alin. 3 uv. ustanovení, kde bere v úvahu již trestnost a potrestání pachatele, má v předcházejících ustanoveních na zřeteli jen totéž faktum, že zločin nebo přečin byl spáchán, avšak nehledí tu na to, zda pachatel zaň může nebo má býti trestán. V tomto rozlišení dochází zřetelně výrazu rozdíl mezi preventivním účelem ustanovení podle obou prvních případů § 16 čís. 1 a represivním účelem třetího odstavce tohoto §. Ovšem má ustanovení prvých dvou odstavců na zřeteli jen trestné činy, které podle zdejšího zákona jsou zločiny nebo přečiny; to však ani zmáteční stížnost neztvrdí, že by zjištění nalézacího soudu, odůvodněné dostatečně poukazem na obecnou známost toho (»co soudu jest známo«), že totiž byla spáchána celá řada zločinů, jmenovitě veřejného násilí proti osobám úředním a zločinu žhářství, nebylo správné a že by tyto činy nebyly podle zákona zde platného a vzhledem na předpis § 40 tr. zák. ani v Rakousku zločiny. Poukaz nalézacího soudu na předpisy §§ 39 a 40 tr. zák. jest tedy správný a sama zmáteční stížnost shledává jej jen nedostatečným, dovozujíc nutnost, by bylo zjištěno, že dojde ku potrestání pachatelů; toho však, jak bylo dovedeno, není třeba, dokonce pak odkazuje-li se jen na důvody politické, které sice mohou v konkrétním případě přivoditi, že se trestní řízení proti pachateli trestného činu nezavede, tím však neruší zákonný ráz činu jako zločinu nebo přečinu, jehož vychvalování (anebo jeho pachatele) zůstane tedy i v takových případech podle § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. trestným. Uplatněný důvod zmátečnosti hmotněprávní není tedy dán, tím méně pak formální.

Neprávem vyžaduje dále zmáteční stížnost pro skutkovou podstatu přečinu podle § 42 zákona na ochr. rep. se zřetelem na zločin podle § 15 čís. 3 uv. zák., by bylo zjištěno, že bylo závadným článkem na něčí duševní stav v zakázaném směru již skutečně působeno, tvrdíc, že při § 15 čís. 3 zákona nemá místa ustanovení § 39 čís. 2 zákona o veřejnosti

činu, platné jen při čís. 2 uv. §. Tato námitka jest zřejmě bezdůvodna; zákon v ustanovení čís. 3 § 15 jen tíže kvalifikuje podněcování k určitým zvláště nebezpečným trestným činům a naznačuje zcela zřejmě tím, že mluví již o vinníku, jenž podněcoval, že tu nestanoví zvláštní skutkovou podstatu tohoto trestného činu, nýbrž že tato ve své všeobecnosti jest již ustálena v ustanovení předcházejícího druhého odstavce, jehož povšechná ustanovení, tedy i o veřejnosti, platí i pro tíže kvalifikované a trestné činy podle třetího odst. Stačí tedy pro trestnost obžalovaného jako zodpovědného redaktora pro zanedbání povinné péče podle § 42 zák. na ochr. rep., že jeho vinou byly v časopisu jím redigovaném, s jehož rozšiřováním bylo započato, tedy veřejně obsaženy články, jimiž se, jak ani zmateční stížnost nepopírá, podněcuje ku pokusu násilím změnit ústavu republiky, pokud jde o republikánsko-demokratickou formu státu, aniž je třeba zjišťovati, že skutečně články ty někdo četl; činnost způsobila k tomu, by v mysli některé osoby byl vytvořen zákonem zakázaný duševní stav, kterou pro objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čís. 3 zákona správně vyžaduje zmateční stížnost, byla tu již uskutečněna právě tím, že byly články uvedeného obsahu, objektivně ztělesňující skutkovou podstatu onoho zločinu, do časopisu zařazeny a to pro skutkovou podstatu přečinu podle § 42 zák. na ochr. rep. postačuje, je-li tu i další náležitost skutkové podstaty, že totiž bylo již započato s rozšiřováním tiskopisu. V této příčině souhlasí zrušovací soud s právním názorem soudu nalézacího, že s rozšiřováním tiskopisu bylo započato již tím, že byl krom povinných výtisků určitý počet výtisků odevzdán poslu za tím účelem, by je od poslů jiných časopisů vyměnil za jejich tiskopisy. Neboť již tím byla zahájena činnost nesoucí se k tomu, by se tiskopis dostal do rukou osob, stojících mimo okruh úředních činitelů, uvedených v § 17 zákona o tisku. Bylo tudíž zmateční stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 3227.

Spadá-li skutek, mimo případ ideálního souběhu, pod více ustanovení zákona, jež nejsou vzájemně v poměru zvláštního ustanovení ku všeobecnému, dlužno jej podřaditi onomu předpisu, jenž stanoví trest ostřejší.

Nejde o vydírání (§ 98 b) tr. zák.), čelilo-li násilí, jehož bylo užito, k vynucení konání nebo opomenutí, na něž měl pachatel (skutečné nebo domnělé) právo.

Jde o pouhý přestupek podle § 431 obč. zák., zjednal-li si manžel klid ku spánku tím, že vystřelil na ostro, aby zastrašil manželku, rušící ho ve spánku.

(Rozh. ze dne 19. července 1928, Zm II 124/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu